

.....
KRIMIROMÁNHOŠT

**LARS
KEPLER**
PÍSEČNÝ
MUŽ

I

.....

UZAVŘENÉ ODDĚLENÍ FORENZNÍ PSYCHIATRIE LÖWENSTRÖMOVA NEMOCNICE

Za novým lékařem ztěžka zaklapne ocelová mříž. Od točitých kovových schodů vedoucích do podzemí se odráží ozvěna.

Najednou se kolem rozhostí ticho. Andersi Rönnovi přeběhne po zádech mráz.

Ode dneška bude pracovat na oddělení forenzní psychiatrie.

V přísně izolované bezpečnostní cele připomínající bunkr již třináct let pobývá zestárlý Jurek Walter. Byl odsouzen k psychiatrické péči na uzavřeném oddělení s ostrahou.

Mladý lékař o pacientovi neví prakticky nic kromě vágně znějící diagnózy:

Nespecifikovaná schizoafektivní porucha. Chaotické myšlení. Opakující se akutní psychotické stavy s bizurními a velmi agresivními představami.

Anders Rönn se v nultém podlaží legitimuje, odloží telefon, pověsí klíč od mříže do skříňky a poté mu žena otevře první dveře. Lékař jimi projde, počká, dokud za ním nezaklapnou, a zamíří k dalším. Ozve se signál, žena opět otevře. Anders jí zamává a pokračuje chodbou směrem ke kancelářím pro personál.

Primář Roland Brolin je podsaditý padesátník s kulatými rameny a vlasy ostříhanými na ježka. Pokuřuje v kuchyňce pod větrákem a čte si článek o nerovných platech mužů a žen ve *Zdravotnickém odborovém časopise*.

„Za žádných okolností s ním nesmíte zůstat o samotě, musí s vámi být ještě někdo z personálu,“ vysvětluje primář. „Má zakázaný veškerý kontakt s ostatními pacienty, nesmí přijímat návštěvy, nesmí na dvorek před budovou. Ani...“

„Vůbec nikdy?“ zeptá se Anders. „A není to nelegální...?“

„Ne, to není,“ odsekne Roland.

„A co vlastně provedl?“

„Jen samý maličkosti, je to hotovej beránek,“ odpoví Roland a zamíří do chodby.

Přestože je Jurek Walter nejbrutálnější sériový vrah v historii země, veřejnost o něm nemá ani tušení. Odvolací řízení ve Wrangelově paláci bylo ukončeno a veškeré informace a jednání podléhají přísnému utajení.

Anders Rönn s primářem Rolandem Brolinem projdou dalšími bezpečnostními dveřmi, kde na ně mrkne mladá žena s potetovanými pažemi a obličejem.

„Vratte se živí,“ prohlásí lakonicky.

„Nemějte zbytečné obavy,“ řekne tiše Roland. „Jurek Walter je klidný starší muž. Nepere se a nezvyšuje hlas. Dovnitř do cely nikdy nechodíme, ale dnes bohužel musíme, protože kluci, co měli noční, zjistili, že má pod matrací schovaný nůž, a ten mu přirozeně musíme zabavit.“

„A jak to uděláme?“ zeptá se Anders.

„Porušíme pravidla.“

„Půjdeme k Jurkovi do cely?“

„Vy k němu půjdete... a pěkně ho poprosíte, aby vám tu kudlu dal.“

„Já mám jít dovnitř...?“

Roland Brolin se rozchechtá a pak Andersovi vysvětlí, že se budou tvářit, jako by Jurkovi chtěli píchnout obvyklou injekci risperdal, ale namísto toho ho předávají mirtazapinem.

Primář přiloží kartu k další čtečce. Ozve se pípnutí, bezpečnostní zámek zabzučí a dveře se otevrou.

„Počkejte,“ řekne Roland a podá mu krabičku se žlutými špunty do uší.

„Říkal jste přece, že nekřičí.“

Roland ochable semkne ústa, unavenýma očima si změří nového kolegu, těžce si povzdychne a dá se do vysvětlování.

„Jurek na vás bude mluvit naprosto klidným, vážným hlasem, jako když máslo ukrajuje,“ vykládá důrazně Roland. „Ale večer cestou domů sjedete do protisměru a čumákem napálíte přímo do kamionu... nebo se zastavíte v železářství pro novou sekeru, než půjdete vyzvednout děti ze školky.“

„Měl bych se začít bát?“ usměje se Anders.

„Ne, ale doufám, že budete opatrný,“ řekne Roland.

Andersovi se obvykle lepí smůla na paty, jakmile si však v *Lékařském věstníku* přečetl inzerát, že uzavřené bezpečnostní oddělení Löwenströmovy nemocnice přijme lékaře na plný úvazek, měl pocit, že se na něj konečně usmálo štěstí.

Domů by to měl sotva dvacet minut autem a z dlouhého zaskoku by se časem mohlo vyklubat stálé zaměstnání.

Po všeobecné praxi v nemocnici ve Skaraborgu a na poliklinice v Huddinge se zatím musel spokojit s dočasným zástupcem na místní klinice svatého Sigfrida.

Nepřavidelnou pracovní dobu a dlouhé dojíždění do Växjö nebylo možné zkombinovat s Petřiným působením v centru pro kulturu a volný čas a s Aspergerovým syndromem jejich dcerky Agnes.

Před pouhými dvěma týdny seděl Anders s Petrou u kuchyňského stolu a lámali si hlavu nad budoucností.

„Takhle to dál nejde,“ řekl naprosto klidně Anders.

„Tak co budeme dělat?“ zašeptala Petra.

„Nevím,“ odpověděl Anders a otrel jí slzy z tváří.

Dívanka měla za sebou krušný den, jak jim sdělila její asistentka ze školky. Agnes odmítala vzít na vědomí, že svačina už skončila, protože ji tatínek nevyzvedl jako obvykle. Zarputile svírala v ruce sklenici s mlékem a ostatní děti se jí posmívaly. Anders pro ni jel přímo z Växjö, ale do školky se nedostal dřív než v šest.

Agnes stále seděla v jídelně se sklenicí v ruce.

Když dorazili domů, holčička utekla do svého pokoje, mlčky zírala na zeď vedle domečku pro panenky a podivně třepala ručkama. Rodiče netuší, co tam malá vidí, ale Agnes tvrdí,

že ze zdi vyrůstají šedé klacíky a ona je musí spočítat a zahrnat zpátky. Tohle dělává při silně úzkostných stavech. Někdy jí stačí deset minut, ale tento večer prostála na místě celé čtyři hodiny. Až pak se nechala uložit do postýlky.

Za lékaři zaklapnou poslední těžké dveře. Společně dojdou na konec chodby k jediné obsazené bezpečnostní cele. V lesklém linoleu se odráží světlo zářivek. Textilní tapeta na stěně je poškrábaná od vozíků s jídlem.

Primář vytáhne kartu, pustí Anderse před sebe a oba se vydají k mohutným kovovým dveřím.

Za neprůstřelným sklem sedí na plastové židli štíhlý starší muž, oblečený v džínách a džínové košili. Je hladce oholený, oči má pozoruhodně klidné. Bledý obličej mu brázdí spousta hlubokých vrásek, připomínajících praskliny ve vyschlém říčním korytu.

Jurek Walter byl odsouzen pouze za dvě vraždy a jeden pokus o vraždu, je však důvodně podezřelý z toho, že spáchal dalších devatenáct surových skutků stejné závažnosti.

Před třinácti lety byl přistižen přímo při činu v parku Lill-Jansskogen, jak nutil padesátiletou ženu, aby vlezla zpět do rakve. Nešťastnice v ní strávila celé dva roky, stále však byla naživu. Prošla hotovým očištěm: byla silně podvyživená, svaly měla ochablé, tělo znetvořené proleženinami a omrzlinami, navíc utrpěla i rozsáhlá poranění mozku. Kdyby policie Jurka Waltera nevystopovala a nezatkla rovnou u rakve, zřejmě by nebyl nikdy odhalen.

Primář vytáhne tři skleněné lahvičky se žlutým práškem, do každé přilije vodu, protřepe obsah a opatrně natáhne roztok do injekční stříkačky.

Zacpe si uši zátkami a otevře okénko ve dveřích. Ozve se kovové řinčení, do nosu je uhodí těžký pach betonu a prachu.

Roland Jurku Walterovi mdlým hlasem oznámí, že je čas na obvyklou injekci.

Muž zvedne hlavu, nehlučně vstane ze židle, stočí pohled ke dveřím a začne si rozepínat košili.

„Zůstaňte na místě a sundejte si košili,“ řekne Roland Brolin.

Jurek Walter se pomalu sune vpřed. Roland okénko rychle zavře a zajistí ho západkou. Jurek se zastaví, rozepne poslední knoflík, košile se svezí na podlahu.

Kdysi nepochybně měl vysportované svalnaté tělo, dnes na něm však visí svráštělá ochablá kůže.

Roland opět otevře okénko. Jurek Walter ujde pár zbývajících kroků a natáhne vyzáblou paži, posetou stovkami pigmentových skvrn.

Anders mu potře místo vpichu dezinfekcí, Roland vtlačí jehlu do měkkého svalu a rychle do něj vstříkne roztok. Jurek překvapeně trhne rukou, ale neodtáhne ji, dokud nedostane povolení. Primář pak spěšně zavře otvor ve dveřích, vytáhne si ucpávky z uší, nervózně se pousměje a opět nahlédne do cely. Jurek Walter doklopýtá k posteli a posadí se.

Znenadání pohlédne ke dveřím. Rolandovi vypadne stříkačka z ruky.

Pokusí se ji zachytit, ale je pozdě — už se kutálí po betonové podlaze.

Anders o krok postoupí a stříkačku sebere. Pak oba muži vstanou a otočí se zpět k Jurkovi. Vnitřní strana pancéřového skla je zamžená. Jurek ji zadýchal a prstem na ni načmáral jediné slovo: JOONA.

„Co to je?“ zeptá se vyděšeně Anders.

„Napsal tam Joona,“ odpoví Brolin.

„Joona? Co to proboha znamená?“

Zkondenzovaná vlhkost se vypaří a Jurek Walter sedí na posteli ve stejné pozici jako předtím, jako by se ani nepohnul. Hledí na vpich, masíruje si sval na paži a nespouští z nich oči.

„Nic dalšího nenapsal?“ chce vědět Anders.

„Viděl jsem jen...“

Silnými dveřmi pronikne nelidský řev. Jurek Walter obrátí oči v sloup, až se objeví bělmo, opře se o paži, natáhne jednu

nohu, upadne naznak, hlavou uhodí o noční stůl, chrčí a křečovitě sebou zmítá.

„Do prdele,“ špitne Anders.

Jurek sklouzne na podlahu, kope nohama jako šílenec, kousne se do jazyka, plive si krev na hrudník. Pak zůstane ležet na zádech a funivě dýchá.

„Co uděláme, jestli zemře?“

„Pošleme ho do kremační pece,“ odvětlí suše Brolin.

Jurka zachvátí nové křeče, třese se po celém těle, bije kolem sebe rukama, až se nakonec zklidní.

Brolin pohlédne na hodinky. Po tvářích se mu řine pot.

Jurek Walter zakvílí, převrátí se na bok a marně se snaží vstát.

„Za dvě minuty budete moct jít dovnitř,“ prohlásí primář.

„Opravdu tam musím?“

„Za chvíli zkrotne.“

Jurek se plazí po čtyřech, z úst mu tečou zkrvavené sliny. Kymácí se, suně se stále pomaleji. Nakonec se sveze na podlahu a znehybní.

Anders nahlíží tlustým sklem do cely. Jurek Walter už deset minut leží jako mrtvola. Bolestivý záchvat mu odčerpal všechny síly.

Primář vytáhne klíč, vsune jej do zámku, zaváhá, mrkne okénkem na vězně a pak odemkne.

„Užijte si to,“ popřeje mladému kolegovi.

„A co když se probere?“ strachuje se Anders.

„To je vyloučeno.“

Brolin otevře, Anders vstoupí do cely. Dveře za ním zaklapnou, pak zarachotí zámek. Samotka páchne potem, je tu však cítit ještě něco jiného. Nakyslý octový puch. Jurek Walter leží bez hnutí, při každém nádechu a výdechu se mu nepatrně zachvějí záda.

Anders se od něj drží v uctivé vzdálenosti, ačkoli ví, že vězeň tvrdě spí.

Uvnitř vládne sugestivní zdušená akustika, jako by zvuky ulpívaly na pohybech, jež je způsobují.

Mladému muži při každém kroku lehounce zavlaje bílý plášť.

Jurkův dech se zrychlí.

Vodovodní kohoutek odkapává do umyvadla.

Anders dojde k posteli připevněné ke zdi, pohlédne na Jurka a klekne si na zem.

Sehne se a snaží se dostat pod postel. Vylekané oči letmo zaregistrují primářovu tvář za sklem.

Pod postelí nic není.

Ještě o kousek popoleze, důkladně zkontroluje Jurka, pak si lehne na břicho.

Už nemůže vězně sledovat. Musí se k němu obrátit zády, aby se mohl poohlédnout po noži.

Pod postelí je šero. U zdi se převalují chuchvalce prachu.

Mezi dřevěnými lamelami pod matrací něco vykukuje, je však obtížné zjistit, o co se jedná.

Anders natáhne ruku, na předmět však nedosáhne. Bude muset vlézt pod postel. Je tak nízká, že nemůže ani otočit hlavu. Po zádech se vsune pod dřevěný rošt. Při každém nádechu ho do prsou tlačí spodní rám. Prsty šátrá po lamelách. Musí ještě kousek popolézt. Kolenem narazí do dřeva. Odfoukne si z obličeje chumáč prachu a vtlačí se ještě hlouběji.

Vtom se přímo za ním ozve těžké žuchnutí. Nemůže se obrátit, aby zjistil, co se v cele děje. Jen strnule leží a naslouchá, nedokáže vnímat jiné zvuky než svůj vlastní vzrušený dech.

Opatrně se dotkne záhadného předmětu špičkami prstů, ještě malinko se posune a odře si přitom tvář.

Jurek si z kousku ocelového plechu vyrobil krátký nožík s velmi ostrou čepelí.

„Tak hněte sebou!“ zvolá kolega.

Anders se snaží vysoukat ven, ale nejde to, někde mu uvízl plášť.

Připadá mu, jako by zaslechl Jurkovo šmajdání.

Snad se mu to jen zdálo.

Anders vši silou zatáhne. Švy praskají, ale drží pevně. Uvědomí si, že se musí znovu vplížit pod postel a látku uvolnit.

„Co to tam provádíte?“ volá zděšeně Roland Brolin.

Okénko ve dveřích zarachotí a opět se zavře.

Anders vidí, že se zachytil kapsou za uvolněnou lamelu. Rychle ji vyhákně, zadrží dech a souká se ven. Panika v něm stále narůstá. Na břichu i kolenou už má úplně sedřenou kůži. Jednou rukou se přidrží rámu a konečně se mu podaří vylézt.

Bez dechu se obrátí a s nožem v ruce vrávoravě vstane.

Jurek leží na boku, pootevřeným okem zírá do prázdna.

Anders rychle dojde ke dveřím, skrze pancéřové sklo se setká s primářovým pohledem a pokusí se o úsměv, v jeho slovech je však znát potlačovaný stres:

„Otevřete dveře.“

Roland Brolin však otevře pouze okénko.

„Napřed mi podejte ten nůž.“

Anders na něj tázavě pohlédne, pak uposlechne a podá nástroj kolegovi.

„Určitě jste našel ještě něco jiného,“ prohlásí zničehonic Roland Brolin.

„Ne,“ odpoví Anders a mrkne úkosem na Jurka.

„Dopis.“

„Nic jiného tam nebylo.“

Jurek sebou začne zmítat a lehce oddechuje.

„Prohledejte mu kapsy,“ nařídí primář mladíkovi a strnule se usměje.

„Proč?“

„Protože to má být osobní prohlídka.“

Anders se obrátí a obezřetně kráčí k Jurku Walterovi. Muž má pevně semknutá víčka, na vráscitém obličejí mu vyrazí perličky potu.

Mladý muž se neochotně sehne a prozkoumá vězni jednu kapsu košile. Džínová látka na ramenou se napne, Jurek něco tiše brumlá.

Ze zadní kapsy džín čouhá umělohmotný hřeben. Anders muži rozechvěle propátrá všechny těsné kapsy.

Ze špičky nosu mu skane slaná kapka. Prudce zamrká. Jurek několikrát zavře a otevře dlaň.

Kapsy jsou prázdné.

Anders stočí zrak k okénku a zavrtí hlavou, Brolina však za dveřmi nevidí. Ve skle se odráží jen světlo stropní lampy. Vypadá jako našedlé slunce.

Musí odsud co nejrychleji vypadnout.

Beztak už je v cele příliš dlouho.

Anders vstane a vyrazí ke dveřím. Po primáři jako by se slehla zem. Mladík tiskne tvář ke sklu, nikdo tam však není.

Jurek Walter přerývaně oddechuje jako dítě sužované noční můrou.

Anders zabuší na dveře. Pěstmi bije do silné kovové desky, dveře jsou však dokonale odhlučnění. Tluče znovu a znovu.

Po nikom však není ani vidu ani slechu. Ťuká na sklo snubním prstenem a vtom spatří, jak se na zdi rýsuje nějaký stín.

Na zádech a pažích mu naskočí husí kůže. Srdce se mu málem zastaví hrůzou, žilami koluje adrenalin. Otočí se. Jurek Walter si pomalu sedá. Obličej má ochablý, světlé skelné oči upírá přímo před sebe. Stále krvácí z úst, rty má korálově rudé.

Anders zběsile mlátí pěstmi do ocelových dveří a křičí, primář však stále neotevírá. Vyděšeně se obrátí k pacientovi. Jurek Walter ještě sedí na podlaze, několikrát na něj zamrká a pak se začne sbírat ze země.

„Jsou to samé lži,“ chroptí Jurek Walter a po bradě mu stéká krev. „Dělají ze mě bůhvíjakou zrůdu, ale já jsem jen člověk...“

Nemá sílu postavit se na nohy, zafuní a klesne na podlahu. „Člověk,“ mumlá.

Unaveně zastrčí jednu ruku pod košili, vytáhne přeložený papírek a hodí ho před Anderse.

„To je ten dopis, na který se ptal,“ vysvětlí mu. „Už sedm let marně žádám, abych se mohl sejít se svým právním zástupcem... Nedělám si iluze, že bych se odsud dostal, o to mi vůbec nejde... Ať už jsem spáchal cokoli, pořád jsem lidská bytost...“

Anders se skloní a natáhne se po papíru, nespouští však z Jurka oči. Vrásčitý muž se opět pokouší vstát, opírá se o ruce, kymácí se jako opilý, ale tentokrát se mu podaří postavit jednu nohu na zem.

Anders sebere papír, ucouvne a konečně zaslechne cinknutí klíče o zámek. Obrátí se, upřeně vyhlíží pancéřovým sklem a cítí, jak se mu chvějí nohy.

„Neměli jste mě předávkovat,“ brumlá Jurek.

Anders se neotočí, přesto však ví, že se Jurek postavil a hledí na něj.

Okénko připomíná čtvereček kalného ledu. Není poznat, kdo stojí na druhé straně dveří a otáčí klíčem v zámku.

„Otevřete, otevřete,“ šeptá mladý muž a za zády mu chrčí Jurkův dech.

Dveře se otevrou, Anders vyklopýtá z cely na chodbu. Sesune se k betonové stěně, slyší bouchnutí těžkých dveří

a cvaknutí mohutného ocelového zámku, jímž mechanismus reaguje na otáčení klíčem.

Bez dechu se přitiskne k chladné zdi a obrátí se. Z cely ho nezachránil primář, nýbrž mladá žena s piercingem na tvářích.

„Nechápu, co se to stalo,“ vykládá mu žena, „Roland musel mít nějaké okno, protože pokud jde o bezpečnost, bývá hrozný puntičkář.“

„Musím s ním mluvit...“

„Možná se mu udělalo zle... myslím, že má cukrovku.“

Anders si otře mokré dlaně do lékařského pláště a vděčně na ni pohlédne.

„Díky, že jste mě vysvobodila z dračího doupěte,“ řekne.

„Pro vás všechno na světě,“ zažertuje mladá žena.

Anders se pokusí o nevinný chlapecký úsměv, ale když za ní prochází bezpečnostními dveřmi, nohy má jako hadrové. Žena se zastaví u centrály poplašného zařízení a pak se obrátí přímo k němu.

„Víte, v čem je největší problém? Tady v podzemí je obvyčejně zatraceně klidno a člověk se neustále musí cpát sladkostmi, aby měl energii a zůstal bdělý.“

„To zní dobře.“

Na monitoru spatří Jurka Waltera. Sedí na posteli s hlavou v dlaních. Obývací pokoj s televizí a běžeckým pásem je prázdný.

Po zbytek dne se Anders Rönn seznamuje s průběhem vizit, bezpečnostními opatřeními a individuálními plány pro pacienty s nařízenou ochrannou léčbou na oddělení číslo 30. Poctivě se snaží osvojit si každodenní pracovní úkoly, myšlenkami však stále prodlévá u dopisu, který má v kapse, a v uších mu znějí Jurkova slova.

Deset minut po páté odpoledne Anders opustí oddělení forenzní psychiatrie a vyjde ven do chladného zimního vzduchu. Kolem osvětleného prostranství nemocnice panuje pošmourné šero.

Zastrčí ruce do kapes, aby si je zahřál, a spěchá po dláždění k velkému parkovišti před hlavním vchodem.

Když ráno přijel, bylo plné aut, nyní však téměř zeje prázdnotou.

Přimhouří oči a zjistí, že za jeho autem někdo stojí.

„Haló!“ zvolá Anders a přidá do kroku.

Postava se obrátí, rukou si zakryje ústa a vyjde zpoza vozu. Je to primář Roland Brolin.

Anders v posledním úseku zpomalí a vytáhne klíče od auta.

„Zřejmě ode mě čekáte omluvu,“ spustí se strojeným úsměvem Brolin.

„Nerad to říkám, ale dnešní událost budu muset ohlásit vedení nemocnice,“ řekne Anders.

Brolin mu pohlédne do očí, natáhne k němu levačku a nastaví dlaň.

„Dejte mi ten dopis,“ řekne klidně.

„Jaký dopis?“

„Dopis, který vám Jurek určitě nenápadně podstrčil,“ odpoví primář. „Lístek papíru, kousek novin nebo útržek krabice.“

„Měl jsem za úkol najít nůž, což jsem splnil.“

„To byla jen návnada,“ řekne Brolin. „Snad si nemyslíte, že by všechnu tu bolest podstoupil pro nic za nic?“